

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO

Gimnazjum nr 18 w Sosnowcu

Przedmiotowy system oceniania z języka polskiego jest zgodny z:

- Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83 poz.562) z późniejszymi zmianami.
- Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.
- Statutem szkoły.

Z JĘZYKA POLSKIEGO OCENIE PODLEGAJĄ NASTĘPUJĄCE FORMY AKTYWNOŚCI UCZNIA:

1. Wypowiedzi pisemne:

- prace klasowe (wypracowania, testy) - minimum 2 x w półroczu,
- sprawdziany gramatyczne - minimum 2 x w półroczu,
- prace ortograficzne - minimum 1x w półroczu
- prace domowe (dłuższe formy wypowiedzi).

2. Wypowiedzi ustne:

- odpowiedź dłuższa kilkuzdaniowa (treści literackie i językowe),
- kartkówki (traktowane jako odpowiedzi ustne),
- kultura żywego słowa (recytacja, scenki, dramy, prezentacje teatralne).

3. Aktywność, inwencja twórcza ucznia.

4. Formy dodatkowe (prace nadobowiązkowe):

- projekty,
- udział w konkursach polonistycznych, artystycznych,
- udział w zajęciach pozalekcyjnych,
- prezentacje / referaty.

KONTROLA I OCENA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW:

- Oceny są wpisywane do **DZIENNIKA ELEKTRONICZNEGO LIBRUS**. Ostateczną decyzję, jaka jest waga danej oceny, podejmuje nauczyciel.
- Prace klasowe, sprawdziany, testy i prace ortograficzne są obowiązkowe. W razie absencji uczeń musi napisać je w ciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły. Konkretny termin i miejsce ustala nauczyciel (dla wszystkich chętnych ustala się jeden termin poprawy).
- Wypowiedzi pisemne są zapowiadane co najmniej tydzień przed ich terminem (nie dotyczy to dyktand).
- Prace pisemne są sprawdzane i oddawane w ciągu dwóch tygodni.
- Uczeń może poprawić niezadowolającą go ocenę z wypowiedzi pisemnej.
- Kartkówki traktuje się jako odpowiedź ustną, organizowane są one bez zapowiedzi i nie podlegają poprawie.
- Nie ocenia się ucznia po dłuższej (więcej niż tydzień) usprawiedliwionej nieobecności w szkole (sam uczeń zgłasza taką sytuację). Dostaje określony czas na nadrobienie zaległego materiału.
- Uczeń ma obowiązek uzupełnienia notatek (także zadań domowych) za czas swojej nieobecności jak najszybciej po powrocie do szkoły (w uzasadnionych przypadkach nauczyciel ma prawo zwolnić go z tego obowiązku lub określić, które partie notatek mogą być pominięte).
- Uczeń (tylko na początku lekcji) może zgłosić bez żadnych konsekwencji:
  - nieprzygotowanie do zajęć - dwa raz w semestrze

- o brak zadania - dwa razy w semestrze

nie dotyczy to wypowiedzi pisemnych (zapowiadanych wcześniej), długoterminowych prac domowych oraz recytacji, prezentacji/referatów, lekcji powtórzeniowych). Po wykorzystaniu limitu określonego powyżej uczeń otrzymuje za każde nieprzygotowanie i brak zadania - ocenę niedostateczną.

- Za aktywność oraz pracę podczas lekcji (w zależności od zaangażowania i trudności zadań) uczeń otrzymuje oceny, na które składają się zdobywane systematycznie plusy i minusy.
- Zeszyt przedmiotowy jest obowiązkowy; może podlegać ocenie, na którą wpływają: kompletność notatek, zadań, estetyka prowadzenia.
- Czynnikiem wpływającym na podniesienie oceny śródrocznej i rocznej jest wykonywanie dodatkowych zadań, szczególnie aktywność na lekcji, osiągnięcia w konkursach szkolnych i pozaszkolnych, starannie prowadzony zeszyt przedmiotowy.
- Ocenę semestralną/roczną ustala nauczyciel na podstawie ocen uzyskanych przez ucznia w ciągu semestru/roku; nie jest to jednak średnia arytmetyczna.
- Na koniec semestru/roku nie przewiduje się zaliczania materiału.

OCENIANIE TESTÓW I SPRAWDZIANÓW:

1. **Testy i sprawdziany** są punktowane według oddzielnego schematu, w zależności od złożoności zagadnienia.

Punkty są przeliczane na oceny według zasad pomiaru dydaktycznego:

Skala od oceny niedostatecznej do bardzo dobrej

0 - 32 % - niedostateczny

33 - 50 % - dopuszczający

51 - 75 % - dostateczny

76 - 89 % - dobry

90 - 100 % - bardzo dobry

Ilość i częstotliwość pomiarów jest zależna od poziomu i możliwości intelektualnych klasy i w zależności od realizowanego programu modyfikowana.

2. **Klucz znaków oznaczających błędy:**

zn. ? - niezrozumiałość treści, nieczytelne pismo

rzecz. - błąd rzeczowy (nieprawda)

jęcz. - błąd gramatyczny, leksykalny, frazeologiczny, stylistyczny,

ort. - błąd ortograficzny

i. - błąd interpunkcyjny

V - opuszczenie wyrazu lub liter w wyrazie.

3. **Punktacja dyktand:**

Dyktando trudniejsze:	Dyktando łatwiejsze:
0 błędów - cel	0 błędów - bdb
1 błąd - bdb	1 błąd - +db
2 błędy - +db	2 błędy - db
3 błędy - db	3 błędy - dst
4 błędy - dst	4 błędy - -dst
5 błędów - -dst	5-6 błędów - dop
6 błędów - dop	7 błędów - ndst
7 błędów - ndst	
3 interpunkcyjne = 1ort.	3 interpunkcyjne = 1ort.

ZASADY INFORMOWANIA O WYMAGANIACH I POSTĘPACH W NAUCE

- wszystkie oceny są jawne i podawane uczniom na bieżąco, a rodzicom podczas zebrań, wywiadówek, dyżurów,
- z wynikami prac pisemnych uczeń zapoznaje się na lekcji, a rodzice tylko w kontaktach indywidualnych podczas dyżuru konsultacyjnego nauczyciela lub po uzgodnieniu z nauczycielem.

W razie zastrzeżeń rodziców (opiekunów prawnych) do oceny rocznej obowiązuje procedura określona przez statut szkoły.

Odwolanie od oceny nie powoduje, że ta ocena jest ustalana administracyjnie.

SYSTEM MOTYWACYJNY I NAPRAWCZY:

- uczeń mający trudności w nauce ma możliwość uzupełniania i wyrównywania braków poprzez pomoc nauczyciela przedmiotu, pomoc koleżeńską, uczestnictwo w dodatkowych zajęciach.

KRYTERIA OCENIANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW **Z JEZYKA POLSKIEGO W KLASIE I**

NIEDOSTATECZNY

Otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą (nie opanował minimum programowego, co uniemożliwia mu dalsze zdobywanie wiedzy) ponadto nie podejmuje starań w celu uzyskania oceny pozytywnej (nie czyta lektur, nie pisze wypracowań, nie odrabia zadań domowych).

DOPUSZCZAJĄCY

Kształcenie literackie:

- wykazuje się ogólną znajomością fragmentów lektur;
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki, odpowiadając w logiczny sposób na podstawowe pytania dotyczące treści;
- rozpoznaje utwór epicki, liryczny i dramatyczny;
- potrafi wskazać głównego bohatera i najważniejsze wydarzenia w lekturze;
- podejmuje próby redagowania takich form wypowiedzi, jak: opis postaci, przedmiotu, krajobrazu; opowiadanie; charakterystyka; sprawozdanie (recenzja) z lektury filmu, spektaklu, zdarzenia; list prywatny i oficjalny; redaguje: zaproszenie, ogłoszenie, dedykację, streszczenie, plan wydarzeń

Kształcenie językowe:

- rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone;
- zna i określa części zdania pojedynczego;
- potrafi wymienić części mowy;
- odmienia rzeczowniki, czasowniki i przymiotniki;
- zna podstawowe zasady ortograficzne (pisownia *rz- ż, ch- h, ó- u, wielka, i mała litera*);
ponadto uczeń podejmuje starania w celu uzyskania oceny pozytywnej.

DOSTATECZNY

Kształcenie literackie:

- wykazuje się ogólną znajomością lektur;
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki, odpowiadając logicznie na większość pytań o jego treść;
- rozpoznaje podstawowe cechy rodzajowe (szczególnie osobę mówiącą w utworze) i wskazuje elementy świata przedstawionego w dziele literackim oraz odróżnia świat realistyczny od fantastycznego;
- umie połączyć tytuł omówionego utworu epickiego, lirycznego i dramatycznego z autorem;
- zna podstawowe środki artystyczne: epitet, porównanie, przenośnię, wyrazy dźwiękonaśladowcze, powtórzenie, wyliczenie;
- redaguje formy wypowiedzi: opis postaci, przedmiotu, krajobrazu; próbuje redagować: opis dzieła sztuki; opowiadanie; charakterystykę, (także charakterystykę porównawczą); sprawozdanie (recenzję) z lektury filmu, spektaklu, zdarzenia; list prywatny i oficjalny; zaproszenie; ogłoszenie; dedykację; streszczenie; plan wydarzeń

Kształcenie językowe:

- rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone;
- potrafi wymienić odmienne i nieodmienne części mowy;
- rozpoznaje w tekście części mowy: rzeczownik, czasownik (strony czasownika), przymiotnik, przysłówki, liczebnik, przyimek, zaimek, spójnik;
- zna zasady odmiany i potrafi odmienić rzeczownik, czasownik, przymiotnik;
- zna i stosuje podstawowe zasady ortograficzne (pisownia *rz- ż, ó-u, ch- h, mała i wielka litera*).

DOBRY

Kształcenie literackie:

- czyta wszystkie lektury;
- określa temat utworu, wyodrębnia fazy akcji w dziele literackim, analizuje świat przedstawiony, odróżnia fikcję literacką od prawdy historycznej, świat fantastyczny od realistycznego;
- potrafi wskazać wartości uniwersalne omawianych dzieł, dokonywać uogólnień, wnioskować na podstawie przeczytanego tekstu;
- umie wskazać cechy gatunkowe: fraszki, bajki, ballady, przypowieści, noweli, powieści historycznej;
- zna i analizuje środki artystyczne: epitet, porównanie, przenośnię (animizację, personifikację), dźwiękonaśladowictwo, powtórzenie, wyliczenie, apostrofę, alegorię,
- zna pojęcia: akcja, fabuła, wątek, dialog, monolog, didaskalia, kontrast;
- poprawnie redaguje formy wypowiedzi: opis postaci, przedmiotu, krajobrazu, dzieła sztuki; opowiadanie z dialogiem; charakterystykę (w tym porównawczą); sprawozdanie (recenzję) z lektury filmu, spektaklu, zdarzenia; list prywatny i oficjalny; zaproszenie; ogłoszenie; dedykację; streszczenie; plan wydarzeń.

Kształcenie językowe:

- potrafi wymienić odmienne i nieodmienne części mowy;

- rozpoznaje w tekście części mowy: rzeczownik, czasownik (używa konstrukcji czynnej, biernej i zwrotnej), przymiotnik, przysłówek, liczebnik, przyimek, spójnik, zaimek, wykrzyknik, partykułę;
- zna zasady odmiany i potrafi odmienić rzeczownik, czasownik, przymiotnik, liczebnik, zaimek; rozróżnia temat i końcówkę;
- zna i stosuje podstawowe zasady ortograficzne (pisownia *rz- ż, ó-u, ch- h, mała i wielka litera, nie z różnymi częściami mowy, -by z czasownikami*);
- potrafi korzystać ze słowników: języka polskiego, wyrazów obcych, wyrazów bliskoznacznych, ortograficznego.

BARDZO DOBRY

Kształcenie literackie:

- zna bardzo dobrze wszystkie teksty z kanonu lektur;
- samodzielnie potrafi analizować świat przedstawiony dzieła literackiego ze wskazywaniem faz akcji, odróżnianiem fikcji literackiej od prawdy historycznej, świata fantastycznego od realistycznego, uwzględnieniem cech rodzajowych i gatunkowych dzieła literackiego;
- rozpoznaje odmiany gatunkowe literatury popularnej: powieść lub opowiadanie obyczajowe, przygodowe,
- rozpoznaje czytany utwór jako: przypowieść, balladę, nowelę, hymn, powieść historyczną, dramat;
- wskazuje wartości uniwersalne omawianych dzieł, motywy wspólne dla kilku utworów, dokonuje uogólnień, porównań, wyciąga wnioski na podstawie przeczytanego tekstu, próbuje samodzielnie określać dosłowne i przenośne znaczenie utworów literackich;
- analizuje język artystyczny tekstu, posługując się terminami: epitet, porównanie, przenośnia, personifikacja, onomatopeja, powtórzenie, wyliczenie, apostrofa, alegoria, akcja, fabuła, wątek, dialog, monolog, kontrast, wyraz pokrewny, synonim, pytanie retoryczne, wykrzyknienie, didaskalia, symbol, ironia, archaizm, frazeologizm;
- bezbłędnie redaguje formy wypowiedzi: opis postaci, przedmiotu, krajobrazu, dzieła sztuki; opowiadanie z dialogiem; charakterystykę (w tym porównawczą); sprawozdanie (recenzję) z lektury filmu, spektaklu, zdarzenia; list prywatny i oficjalny; zaproszenie; ogłoszenie; dedykację; streszczenie; plan wydarzeń,
- w tworzeniu samodzielnych tekstów wykorzystuje wiedzę o języku, stosuje związki frazeologiczne oraz środki artystycznego wyrazu.

Kształcenie językowe:

- rozpoznaje w tekście wszystkie części mowy i zna zasady ich odmiany (także osobliwości w odmianie); rozróżnia temat i końcówkę, wskazuje oboczności;
- zna i stosuje podstawowe zasady ortograficzne (pisownia *rz- ż, ó-u, ch- h, mała i wielka litera, nie z różnymi częściami mowy*) i *interpunkcyjne*;
- korzysta ze słowników: języka polskiego, wyrazów obcych, wyrazów bliskoznacznych, ortograficznego, frazeologicznego, poprawnej polszczyzn.

CELUJĄCY

Otrzymuje uczeń, który wykazuje szczególne zainteresowania przedmiotem, spełniając kryteria oceny bardzo dobrej, wykracza poza obowiązkowy materiał oraz bierze udział w konkursach i olimpiadach, odnosząc znaczące sukcesy.

Przy ocenianiu nauczyciel uwzględnia możliwości intelektualne ucznia, wkład pracy i zaangażowanie.

KRYTERIA OCENIANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW **Z JEZYKA POLSKIEGO W KLASIE II**

NIEDOSTATECZNY

Otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą (nie opanował minimum programowego, co uniemożliwia mu dalsze zdobywanie wiedzy) ponadto nie podejmuje starań w celu uzyskania oceny pozytywnej (nie czyta lektur, nie pisze wypracowań, nie odrabia zadań domowych).

DOPUSZCZAJĄCY

Kształcenie literackie:

- wykazuje się ogólną znajomością fragmentów lektur
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki;
- rozpoznaje utwór epicki, liryczny i dramatyczny;
- próbuje połączyć tytuł omówionego utworu epickiego i dramatycznego z autorem;
- potrafi wskazać elementy świata przedstawionego w utworze literackim;
- podejmuje próby redagowania takich form wypowiedzi, jak: opis postaci, przedmiotu, krajobrazu, dzieła sztuki, opis sytuacji i przeżyć wewnętrznych; opowiadanie z dialogiem; charakterystyka (różne rodzaje); sprawozdanie; rozprawka; redaguje: list prywatny i oficjalny; zaproszenie; ogłoszenie; dedykację; streszczenie; plan wydarzeń; kartkę z pamiętnika/dziennika.

Kształcenie językowe:

- rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone, zdanie złożone współrzędne i podrzędne;
- zna i określa części zdania pojedynczego;
- potrafi rozpoznać imiesłowy w wypowiedzeniu;
- odmienia rzeczowniki, czasowniki i przymiotniki;
- zna budowę słowotwórczą prostych wyrazów;
- zna podstawowe zasady ortograficzne (pisownia *rz- ż, ch- h, ó- u, wielka i mała litera*);
ponadto uczeń podejmuje starania w celu uzyskania oceny pozytywnej.

DOSTATECZNY

Kształcenie literackie:

- wykazuje się ogólną znajomością lektur;
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki, odpowiadając logicznie na większość pytań o jego treść;
- rozpoznaje podstawowe cechy rodzajowe (szczególnie osobę mówiącą w utworze) i wskazuje elementy świata przedstawionego w dziele literackim oraz odróżnia świat realistyczny od fantastycznego i fikcję literacką od prawdy historycznej;
- umie połączyć tytuł omówionego utworu epickiego i dramatycznego z autorem;
- zna podstawowe środki artystyczne: epitet, porównanie, przenośnię, onomatopieję, powtórzenie, wyliczenie, pytanie retoryczne, wykrzyknienie;
- zna pojęcia: akcja, fabuła, wątek, dialog, monolog, kontrast, wyraz pokrewny, synonim ;
- umie wskazać cechy gatunkowe: przypowieści, noweli, powieści, komedii, trenu;
- redaguje formy wypowiedzi: opis postaci, przedmiotu, krajobrazu, dzieła sztuki, opis sytuacji i przeżyć wewnętrznych; opowiadanie z dialogiem i elementami innych form wypowiedzi; charakterystykę (różne rodzaje); sprawozdanie; rozprawkę; list prywatny i oficjalny; zaproszenie; ogłoszenie; dedykację; streszczenie; plan wydarzeń; kartkę z pamiętnika/dziennika.

Kształcenie językowe:

- rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone oraz zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie;
- zna rodzaje zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych i ich wykresy;
- dokonuje rozbioru logicznego i gramatycznego zdania pojedynczego;
- zna imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe i potrafi je wskazać w tekście;
- zna i rozumie podstawowe pojęcia słowotwórcze: wyraz podstawowy, pokrewny, formant, podstawa słowotwórcza, próbuje dokonywać analizy słowotwórczej wyrazu pochodnego;
- zna i stosuje podstawowe zasady ortograficzne (pisownia *rz- ż, ó-u, ch- h, mała i wielka litera, nie z różnymi częściami mowy*) i interpunkcyjne.

DOBRY

Kształcenie literackie:

- czyta wszystkie lektury;
- określa temat utworu, wyodrębnia fazy akcji w dziele literackim, analizuje świat przedstawiony, odróżnia fikcję literacką od prawdy historycznej, świat fantastyczny od realistycznego;
- potrafi wskazać wartości uniwersalne omawianych dzieł, dokonywać uogólnień, wnioskować na podstawie przeczytanego tekstu;
- umie wskazać cechy gatunkowe: przypowieści, noweli, powieści, komedii, trenu, hymnu, pieśni, pamiętnika;
- zna i analizuje środki artystyczne: epitet, porównanie, przenośnię (animizację, personifikację), onomatopcję, powtórzenie, wyliczenie, apostrofę, alegorię, pytanie retoryczne, wykrzyknienie, zdrobnienie, zgrubienie;
- zna i posługuje się pojęciami: akcja, fabuła, wątek, dialog, monolog, kontrast, wyraz pokrewny, synonim, związek frazeologiczny, teza, hipoteza, argument, fakt, opinia, archaizm;
- omawia budowę wiersza, rozpoznaje układ rymów,
- poprawnie redaguje formy wypowiedzi: opis postaci, przedmiotu, krajobrazu, dzieła sztuki, opis sytuacji i przeżyć wewnętrznych; opowiadanie z dialogiem i elementami innych form wypowiedzi; charakterystykę (różne rodzaje); sprawozdanie (różne rodzaje); rozprawkę; list prywatny i oficjalny; zaproszenie; ogłoszenie; dedykację; streszczenie; plan wydarzeń; kartkę z pamiętnika/ dziennika.

Kształcenie językowe:

- rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone oraz zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie;
- nazywa rodzaje zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych, wykonuje ich wykresy, stosuje zasady interpunkcyjne w zdaniu złożonym;
- dokonuje rozbioru logicznego zdania pojedynczego;
- rozpoznaje imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe w tekście, potrafi je tworzyć, zna zasady odmiany, wskazuje imiesłowowy równoważnik zdania;
- zna i rozumie podstawowe pojęcia słowotwórcze: wyraz podstawowy, pokrewny, formant, podstawa słowotwórcza, oboczności w podstawie słowotwórczej, dokonuje analizy słowotwórczej wyrazu pochodnego;
- zna i stosuje zasady ortograficzne (pisownia *rz- ż, ó-u, ch- h, mała i wielka litera, nie z różnymi częściami mowy*) i interpunkcyjne;
- potrafi korzystać ze słowników: języka polskiego, wyrazów obcych, wyrazów bliskoznacznych, ortograficznego.

BARDZO DOBRY

Kształcenie literackie:

- zna bardzo dobrze wszystkie teksty z kanonu lektur;
- samodzielnie potrafi analizować świat przedstawiony dzieła literackiego ze wskazywaniem faz akcji, odróżnianiem fikcji literackiej od prawdy historycznej, świata fantastycznego od realistycznego, uwzględnieniem cech rodzajowych dzieła literackiego;
- wskazuje wartości uniwersalne omawianych dzieł, motywy wspólne dla kilku utworów, dokonuje uogólnień, porównań, wyciąga wnioski na podstawie przeczytanego tekstu, samodzielnie określa dosłowne i przenośne znaczenie utworów literackich;
- umie wskazać cechy gatunkowe: przypowieści, noweli, powieści, komedii, trenu, tragedii, hymnu, pieśni, pamiętnika, dziennika;
- analizuje treść i język artystyczny tekstu, posługując się terminami: epitet, porównanie, przenośnia, personifikacja, onomatopcja, powtórzenie, wyliczenie, apostrofa, alegoria, akcja, fabuła, wątek, dialog, monolog, kontrast, wyraz pokrewny, synonim, pytanie retoryczne, wykrzyknienie, antyteza, didaskalia,

symbol, ironia, archaizm, frazeologizm, groteska, komentarz, opinia, fakt, autobiografia, stylizacja, parodia, karykatura, satyra;

- omawia budowę wiersza, rozpoznaje układ i rodzaje rymów, zna i stosuje pojęcia: wiersz wolny, sylabiczny;
- bezbłędnie redaguje formy wypowiedzi: opis postaci, przedmiotu, krajobrazu, dzieła sztuki, opis sytuacji i przeżyć wewnętrznych; opowiadanie (urozmaiczone kompozycyjnie i fabularnie); charakterystykę (różne rodzaje); sprawozdanie (różne rodzaje); rozprawkę; list prywatny i oficjalny; zaproszenie; ogłoszenie; dedykację; streszczenie; plan wydarzeń; kartkę z pamiętnika/ dziennika,
- w tworzeniu samodzielnych tekstów wykorzystuje wiedzę o języku, stosuje związki frazeologiczne oraz środki artystycznego wyrazu.

Kształcenie językowe:

- rozpoznaje i nazywa rodzaje wypowiedzi: zdania i równoważniki zdań; zdania pojedyncze i złożone oraz wykonuje ich wykresy i stosuje zasady interpunkcyjne w wypowiedzeniu złożonym i pojedynczym;
- dokonuje rozbioru logicznego i gramatycznego zdania pojedynczego;
- rozpoznaje imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe w tekście, potrafi je tworzyć, odmienia imiesłowy przymiotnikowe, wskazuje i tworzy imiesłowowe równoważniki zdań, dokonuje przekształceń konstrukcji składniowych;
- dokonuje analizy słotwórczej wyrazu pochodnego;
- zna rodzaje i odmianę skrótowców;
- zna i stosuje podstawowe zasady ortograficzne (pisownia *rz- ż, ó-u, ch- h, mała i wielka litera, nie z różnymi częściami mowy*) i interpunkcyjne;
- korzysta ze słowników: języka polskiego, wyrazów obcych, wyrazów bliskoznacznych, ortograficznego, frazeologicznego, poprawnej polszczyzny.

CELUJĄCY

Otrzymuje uczeń, który wykazuje szczególne zainteresowania przedmiotem, spełniając kryteria oceny bardzo dobrej, wykracza poza obowiązkowy materiał oraz bierze udział w konkursach i olimpiadach, odnosząc znaczące sukcesy

Przy ocenianiu nauczyciel uwzględnia możliwości intelektualne ucznia, wkład pracy i zaangażowanie.

KRYTERIA OCENIANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE III

NIEDOSTATECZNY

Otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą nie opanował minimum programowego, co uniemożliwia mu dalsze zdobywanie wiedzy) ponadto nie podejmuje starań w celu uzyskania oceny pozytywnej (nie czyta lektur, nie pisze wypracowań, nie odrabia zadań domowych, wykazując lekceważący stosunek do przedmiotu).

DOPUSZCZAJĄCY

Kształcenie literackie:

- wykazuje się ogólną znajomością fragmentów lektur;
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki, odpowiadając w logiczny sposób na pytania o jego treść;
- rozpoznaje podstawowe cechy rodzajowe (szczególnie osobę mówiącą w utworze)
- wskazuje elementy świata przedstawionego w dziele literackim oraz odróżnia świat realistyczny od fantastycznego i fikcję literacką od prawdy historycznej;
- umie połączyć tytuł omówionego utworu epickiego i dramatycznego z autorem;
- zna podstawowe środki artystyczne: epitet, porównanie, przenośnię, onomatopieję, powtórzenie, wyliczenie, pytanie retoryczne, wykrzyknienie;

- zna pojęcia: akcja, fabuła, wątek, dialog, monolog, kontrast, wyraz pokrewny, synonim;
- podejmuje próby redagowania takich form wypowiedzi, jak: opis (wszystkie rodzaje); opowiadanie z dialogiem i elementami innych form wypowiedzi; charakterystykę (z elementami rozprawki); redaguje: sprawozdanie (różne rodzaje); rozprawkę; list otwarty, motywacyjny; zaproszenie; ogłoszenie; dedykację; streszczenie; plan wydarzeń; kartkę z pamiętnika/ dziennika; przemówienie; podanie; życiorys, CV; wywiad

Kształcenie językowe:

- rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone, zdanie złożone współrzędne, podrzędne i wielokrotnie złożone;
- próbuje dokonać analizy gramatycznej i logicznej wypowiedzeń.
- dokonuje podziału wyrazu na głoski, litery, sylaby;
- zna podstawowe zasady ortograficzne i interpunkcyjne;

ponadto uczeń podejmuje starania w celu uzyskania oceny pozytywnej.

DOSTATECZNY

Kształcenie literackie:

- wykazuje się znajomością lektur;
- czyta ze zrozumieniem tekst literacki, odpowiadając logicznie na większość pytań o jego treść;
- rozpoznaje podstawowe cechy rodzajowe i gatunkowe, wskazuje elementy świata przedstawionego w dziele literackim oraz odróżnia świat realistyczny od fantastycznego i fikcję literacką od prawdy historycznej;
- umie połączyć tytuł omówionego utworu epickiego i dramatycznego z autorem;
- próbuje wskazać cechy większości gatunków literackich;
- zna podstawowe środki artystyczne: epitet, porównanie, przenośnię, onomatopieję, powtórzenie, wyliczenie, pytanie retoryczne, wykrzyknienie, apostrofę;
- zna i posługuje się pojęciami: akcja, fabuła, wątek, dialog, monolog, kontrast, wyraz pokrewny, synonim, związek frazeologiczny, teza, hipoteza, argument, fakt, opinia, archaizm, neologizm;
- redaguje formy wypowiedzi: opis (wszystkie rodzaje); opowiadanie z dialogiem i elementami innych form wypowiedzi; charakterystykę (z elementami rozprawki); sprawozdanie (różne rodzaje); rozprawkę; list otwarty, motywacyjny; zaproszenie; ogłoszenie; dedykację; streszczenie; plan wydarzeń; kartkę z pamiętnika/dziennika; przemówienie; podanie; życiorys, CV; wywiad; próbuje redagować reportaż.

Kształcenie językowe:

- rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone oraz zdanie złożone współrzędnie, podrzędnie i wielokrotnie złożone;
- nazywa rodzaje zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych, wykonuje ich wykresy, stosuje zasady interpunkcyjne w zdaniu złożonym;
- próbuje analizować wypowiedzenie wielokrotnie złożone;
- dokonuje podziału wyrazu na głoski, litery oraz dzieli głoski na ustne - nosowe, dźwięczne - bezdźwięczne, twarde-miękkie;
- zna podstawowe zasady akcentowania w języku polskim;
- zna i stosuje zasady ortograficzne i interpunkcyjne;
- potrafi korzystać ze słowników: języka polskiego, wyrazów obcych, wyrazów bliskoznacznych, ortograficznego.

DOBRY

Kształcenie literackie:

- czyta wszystkie lektury;
- samodzielnie potrafi analizować świat przedstawiony dzieła literackiego ze wskazywaniem faz akcji, odróżnianiem fikcji literackiej od prawdy historycznej, świata fantastycznego od realistycznego, uwzględnieniem cech rodzajowych i gatunkowych dzieła literackiego;
- wskazuje wartości uniwersalne omawianych dzieł, motywy wspólne dla kilku utworów, dokonuje uogólnień, porównań, wyciąga wnioski na podstawie przeczytanego tekstu, samodzielnie próbuje określać

dosłowne i przerośne znaczenie utworów literackich;

- analizuje treść i język artystyczny tekstu, posługując się terminami: epitet, porównanie, przenośnia, personifikacja, onomatopeja, powtórzenie, wyliczenie, apostrofa, alegoria, akcja, fabuła, wątek, dialog, monolog, kontrast, wyraz pokrewny, synonim, pytanie retoryczne, wykrzyknienie, antyteza, didaskalia, symbol, ironia, neologizm, archaizm, frazeologizm, antonim, gwara, slogan, groteska, komentarz, opinia, fakt, autobiografia, stylizacja, parodia, karykatura, satyra;
- wskazuje cechy gatunków literackich;
- omawia budowę wiersza (stychiczną, stroficzną), rozpoznaje układ i rodzaje rymów, zna i stosuje pojęcia: wiersz wolny, sylabiczny;
- poprawnie redaguje formy wypowiedzi: opis (wszystkie rodzaje); opowiadanie (urozmaicone kompozycyjnie i fabularnie); charakterystykę z elementami rozprawki); sprawozdanie (różne rodzaje); rozprawkę; list otwarty, motywacyjny; zaproszenie; ogłoszenie; dedykację; streszczenie; plan wydarzeń; kartkę z pamiętnika/dziennika; przemówienie; podanie; życiorys CV; wywiad; reportaż,
- w tworzeniu samodzielnych tekstów wykorzystuje wiedzę o języku, stosuje związki frazeologiczne oraz środki artystycznego wyrazu.

Kształcenie językowe:

- rozpoznaje, tworzy i przekształca różne typy wypowiedzi (zdanie pojedyncze, równoważnik zdania, imiesłowowy równoważnik zdania, zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie, zdanie wielokrotnie złożone);
- stosuje i przekształca mowę zależną i niezależną;
- dokonuje podziału wyrazu na głoski, litery oraz dzieli głoski na ustne - nosowe, dźwięczne - bezdźwięczne, twarde-miękkie, dostrzega procesy fonetyczne zachodzące w języku;
- zna podstawowe zasady akcentowania w języku polskim;
- zna i stosuje podstawowe zasady ortograficzne i interpunkcyjne;
- korzysta ze słowników: języka polskiego, wyrazów obcych, wyrazów bliskoznacznych, ortograficznego, frazeologicznego, poprawnej polszczyzny.

BARDZO DOBRY

Kształcenie literackie:

- zna bardzo dobrze wszystkie teksty z kanonu lektur;
- samodzielnie potrafi analizować świat przedstawiony dzieła literackiego ze wskazywaniem faz akcji, odróżnianiem fikcji literackiej od prawdy historycznej, świata fantastycznego od realistycznego, uwzględnieniem cech rodzajowych dzieła literackiego;
- wskazuje wartości uniwersalne omawianych dzieł, motywy wspólne dla kilku utworów, dokonuje uogólnień, porównań, wyciąga wnioski na podstawie przeczytanego tekstu, samodzielnie określa dosłowne i przerośne znaczenie utworów literackich;
- rozpoznaje czytany utwór jako: przypowieść, pamiętnik, dziennik, komedię, dramat (gatunek), tragedię, balladę, nowelę, hymn, powieść historyczną;
- rozpoznaje odmiany gatunkowe literatury popularnej: powieść lub opowiadanie obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne, fantastycznonaukowe, fantasy;
- analizuje treść i język artystyczny tekstu, posługując się terminami: epitet, porównanie, przenośnia, personifikacja, onomatopeja, powtórzenie, wyliczenie, apostrofa, alegoria, akcja, fabuła, wątek, dialog, monolog, kontrast, wyraz pokrewny, synonim, pytanie retoryczne, wykrzyknienie, antyteza, didaskalia, symbol, ironia, neologizm, archaizm, frazeologizm, groteska, komentarz, opinia, fakt, autobiografia, stylizacja, parodia, karykatura, satyra, parafraza, dygresja, homonim, antonim, gwara, slogan, dialektyzm, peryfraza;
- omawia budowę wiersza (stychiczną, stroficzną), rozpoznaje układ i rodzaje rymów, zna i stosuje pojęcia: wiersz wolny, sylabiczny, średniówka;
- bezbłędnie redaguje formy wypowiedzi: opis (wszystkie rodzaje); opowiadanie (urozmaicone kompozycyjnie i fabularnie); charakterystykę (z elementami rozprawki); sprawozdanie (różne rodzaje); rozprawkę; list otwarty, motywacyjny; zaproszenie; ogłoszenie; dedykację; streszczenie; plan wydarzeń; kartkę z pamiętnika/ dziennika; przemówienie; podanie; życiorys CV; wywiad; reportaż.

- w tworzeniu samodzielnych tekstów wykorzystuje wiedzę o języku, stosuje związki frazeologiczne oraz środki artystycznego wyrazu, dokonuje stylizacji i parafrazy tekstu.

Kształcenie językowe:

- rozpoznaje, tworzy i przekształca różne typy wypowiedzi (zdanie pojedyncze, równoważnik zdania, imiesłowowy równoważnik zdania, zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie, zdanie wielokrotnie złożone);
- stosuje i przekształca mowę zależną i niezależną;
- tworzy i odmienia nazwy miejscowe;
- dokonuje podziału wyrazu na głoski, litery oraz dzieli głoski na ustne - nosowe, dźwięczne - bezdźwięczne, twarde-miękkie, nazywa i analizuje procesy fonetyczne zachodzące w języku;
- zna różnice między wymową a pisownią i potrafi je wykorzystać w praktyce;
- zna i stosuje zasady akcentowania w języku polskim ;
- zna i stosuje podstawowe zasady ortograficzne i interpunkcyjne;
- korzysta ze słowników: języka polskiego, wyrazów obcych, wyrazów bliskoznacznych, ortograficznego, frazeologicznego, poprawnej polszczyzny.

CELUJĄCY

Otrzymuje uczeń, który wykazuje szczególne zainteresowania przedmiotem, spełniając kryteria oceny bardzo dobrej, wykracza poza obowiązkowy materiał oraz bierze udział w konkursach i olimpiadach, odnosząc znaczące sukcesy.

Przy ocenianiu nauczyciel uwzględnia możliwości intelektualne ucznia, wkład pracy i zaangażowanie.